

// :

// :

.

.

.

.

.

⋮

.

).

(

« » « »

« »

« »

» « »

» «

.« » «

(

-

-

“

):

(

():

():

.():

« »

« »

}:

(

{

()

() .

.()

:

:

(

()

" " !

(

()

(

)

()

)

(

(

: . ()
 : . (« »)
).
 .(() .
) (()
 " (« » :
) " " : « »
 .(())
 - :
 -
 :
 : .
 .

) « » .
().
« » .
« » . :
: « » .
(): « » .
: « » .
« » .
« » .
- « » .
« » .
) (« ») « » .
(« » .
: « » .
: « » .
« » .
« » .
: « » .
« » .
: « » .
« » .
: « » .
(« » .

..« » « »
))
((« »
... : :
»
«
" "() -
: :
: :
« »
: :
« »
: :
« »
« »
" "
« »
« »
« »

:(())

().

.

.

(

:

)

:

(

)

:

() :
: () :

(:)

()

: -

...

: .

« »
)« »
.(

: .

زبان معاصر عربی در کوران تطورات گوناگون

محمد خاقانی^۱

مطالعات زبان‌شناسی سهم بزرگی از پژوهش‌های علوم انسانی را به خود اختصاص داده است. واقعیت این است که زبان نماد اندیشه عقلانی و آیین‌های شفافی برای بازتاب فرهنگ جوامع بشری است. زبان تنها ابزاری برای انتقال اندیشه از متکلم به مخاطب نیست، بلکه فراتر از این مرزها، عاملی مؤثر در تکوین شخصیت اهل زبان است.

زبان عربی معاصر از نوآوری‌های علمی در زمینه مطالعات زبانشناختی بی‌بهره نبوده است، اما این رویکرد کلاسیک کمتر مایل است به تحولاتی که بر کالبد زبان عربی از آن زمان تا کنون وارد شده پردازد. در حالی که نزد زبان‌شناسان نوین، زبان حقیقتی همواره در حال تغییر و دگرگونی است و همچون سایر شئون انسانی در تکامل و تطور است.

در این مقاله، با عنایت به اصل تحول‌پذیری مستمر زبان، زبان عربی بررسی شده است. پژوهشگر بر این باور است که قداست قرآن نباید دانشمندان علوم عربیت را از پیشرفتهای نوین زبان‌شناسی و دیدگاه‌های تازه آنان به مسائل زبان باز دارد. بنابراین، نباید زبان عربی را در قالب‌های سنتی کهن که بیش از هزار سال است در کتب کلاسیک صرف و نحو عربی تکرار می‌گردد، محصور ساخت، و باید از چشم‌اندازهای علم نوین نیز برای تحلیل مسائل این زبان کمک گرفت. در این مقاله برخی تحولات عارض بر زبان عربی نوین در لایه‌های مختلف زبانی از قبیل صرف و نحو و واژگان ارائه شده است.

واژه‌گان کلیدی: زبان عربی، زبانشناسی، تطور، صرف، نحو